

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REKOMENDACIJOS

TARYBA

TARYBOS REKOMENDACIJA

2020 m. spalio 30 d.

„Tiltas į darbo rinką. Sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva“, kuria pakeičiama 2013 m. balandžio 22 d. Tarybos rekomendacija dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo

(2020/C 372/01)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį kartu su 149 straipsniu,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 2017 m. lapkričio mėn. Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija pristatė Europos socialinių teisių ramstį, kuriuo nustatyta 20 principų ir teisių, kuriais siekiama remti gerai veikiančias ir sąžiningas darbo rinkas bei socialinės gerovės sistemas. Europos socialinių teisių ramsčiu nustatyta teisė į tinkamas darbo sąlygas, jame teigiama, kad turi būti užtikrintas vienodas požiūris į moteris ir vyrus bei vienodos jų galimybės visose srityse, ir nustatyta galimybė naudotis socialine apsauga ir mokytis. Taip pat teigiama, kad bandomieji laikotarpiai turėtų būti pagrįstos trukmės ir kad turi būti uždrausta piktnaudžiauti netipinėmis darbo sutartimis. Pagal 4 principą „Aktyvus užimtumo rėmimas“ „[j]aunimas turi teisę į tolesnį mokymąsi, pameistrystę, mokomąją praktiką arba tinkamo lygio darbo pasiūlymą per 4 mėnesius nuo tapimo bedarbiu arba mokymosi pabaigos“;
- (2) Tarybos sprendimu (ES) 2019/1181 ⁽¹⁾ priimtomis gairėmis dėl valstybių narių užimtumo politikos, ypač 6 gaire, valstybės narės raginamos ir toliau spręsti jaunimo nedarbo ir nedirbančio, nesimokančio ir mokymuose nedalyvaujančio jaunimo (toliau – NEET) problemas, užkertant kelią mokyklos nebaigimui ir struktūriškai tobulinant perėjimą iš švietimo sistemos į darbo rinką, be kita ko, visiškai įgyvendinant Jaunimo garantijų iniciatyvą;
- (3) 2012 m. gruodžio 20 d. Tarybos rekomendacijoje dėl neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo ⁽²⁾ nustatomi neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo elementai ir principai, kuriais suteikiama galimybė patvirtinti asmenų žinias, gebėjimus ir kompetencijas, įgytus neformaliojo mokymosi ir savišvietos būdu, ir įgyti visą kvalifikaciją arba, kai taikytina, dalinę kvalifikaciją;

⁽¹⁾ 2019 m. liepos 8 d. Tarybos sprendimas (ES) 2019/1181 dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių (OL L 185, 2019 7 11, p. 44).

⁽²⁾ OL C 398, 2012 12 22, p. 1.

- (4) 2016 m. gruodžio 19 d. Tarybos rekomendacijoje dėl įgūdžių tobulinimo krypčių – naujų galimybių suaugusiems ⁽³⁾ rekomenduojama suaugusiems, kurių įgūdžių, žinių ir kompetencijų lygis yra žemas, suteikti galimybę, atsižvelgiant į jų individualius poreikius, pasiekti būtiniausių rašymo, skaičiavimo ir skaitmeninių įgūdžių lygį arba įgyti įvairesnių įgūdžių, žinių ir kompetencijų;
- (5) 2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacijoje dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų ⁽⁴⁾ valstybės narės raginamos remti bazinių skaitmeninių įgūdžių ugdymą ir kelti visų gyventojų grupių skaitmeninių gebėjimų lygį ir juos tobulinti;
- (6) 2014 m. kovo 10 d. Tarybos rekomendacijoje dėl stažuotių kokybės sistemos ⁽⁵⁾ pateiktos kokybiškų stažuotių organizavimo gairės ir nurodyti kokybės elementai, visų pirma susiję su mokymosi turiniu, darbo sąlygomis bei finansinių sąlygų ir samdos praktikos skaidrumu;
- (7) 2018 m. kovo 15 d. Tarybos rekomendacijoje dėl kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės europinės sistemos ⁽⁶⁾ nurodyta 14 pagrindinių kriterijų, kuriais valstybės narės ir suinteresuotieji subjektai turėtų naudotis rengdami kokybiškas ir veiksmingas pameistrystės programas, kad būtų užtikrintas tiek pameistrių profesinių įgūdžių ugdymas, tiek asmeninis jų tobulėjimas;
- (8) Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2019/1700 ⁽⁷⁾ numatyta septynių duomenų rinkimo procesų, kurie anksčiau buvo atskiri, įskaitant ES darbo jėgos tyrimą, bendra sistema. Toje bendroje sistemoje, t. y. Integruotos Europos socialinės statistikos (IESS) sistemoje pateikiami išsamesni palyginamieji visos ES duomenys, kurie padės geriau suprasti jaunimo perėjimo iš švietimo sistemos į darbo rinką procesą, tiksliau suprasti jų mokymosi ir darbo patirtį, taip pat jų asmeninės patirties ypatybes;
- (9) savo 2016 m. gruodžio 15 d. išvadose Europos Vadovų Taryba ragina toliau įgyvendinti Jaunimo garantijų iniciatyvą. Savo 2017 m. birželio 15 d. išvadose Taryba dar kartą patvirtina, kad jaunimo nedarbo ir neveiklumo problemų sprendimas tebėra politinis prioritetas, laikosi nuomonės, kad Jaunimo garantijų iniciatyva ir Jaunimo užimtumo iniciatyva suteikė stiprų postūmį atlikti struktūrines reformas ir įdiegti politikos naujoves, ir pabrėžia, kad norint pasiekti NEET reikalingos tvirtos ir nuolatinės nacionalinių institucijų pastangos, taip pat tarpsektorinis bendradarbiavimas;
- (10) savo 2018 m. sausio 18 d. rezoliucijoje dėl Jaunimo užimtumo iniciatyvos įgyvendinimo valstybėse narėse Europos Parlamentas ragina valstybes nares parengti tinkamas ir konkretiems poreikiams pritaikytas strategijas, kad būtų pasiektas visas NEET ir būtų taikomas integruotas požiūris siekiant teikti labiau individualią paramą ir paslaugas jaunimui, kuris susiduria su daugeliu kliūčių. Europos Parlamentas pabrėžia, kad reikia gerinti pagal Jaunimo užimtumo ir Jaunimo garantijų iniciatyvas teikiamų darbo pasiūlymų kokybę ir ragina dar kartą svarstyti, kokioms amžiaus grupėms tos iniciatyvos būtų taikomos;
- (11) Europos žaliasis kursas yra Sąjungos naujoji augimo strategija. Ja siekiama pertvarkyti Sąjungą į teisingą ir klestinčią visuomenę, pasižymintį modernia, efektyviai išteklius naudojančia ir konkurencinga ekonomika, kurioje ne vėliau kaip 2050 m. visai nebus grynojo išmetamo šiltnamio efekto sukeliančių dujų kiekio, o ekonomikos augimas bus atsietas nuo išteklių naudojimo;
- (12) siekdama atitaisyti COVID-19 pandemijos padarytą ekonominę ir socialinę žalą, paskatinti Europos atsigavimą po patirtų nuostolių, apsaugoti ir kurti darbo vietas, Komisija pasiūlė svarbų Europos ekonomikos gaivinimo planą, pagrįstą visapusišku Sąjungos biudžeto potencialo išnaudojimu, ir ekonomikos gaivinimo priemonę „Next Generation EU“. Ta priemonė bus itin svarbi remiant, be kitų sričių, trumpalaikės užimtumo, įskaitant jaunimo užimtumą, rėmimo priemones ir investicijas į ilgesnio laikotarpio politikos reformas, susijusias su darbo rinka bei socialinėmis, švietimo ir mokymo sistemomis;

⁽³⁾ OL C 484, 2016 12 24, p. 1.

⁽⁴⁾ OL C 189, 2018 6 4, p. 1.

⁽⁵⁾ OL C 88, 2014 3 27, p. 1.

⁽⁶⁾ OL C 153, 2018 5 2, p. 1.

⁽⁷⁾ 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1700, kuriuo nustatoma bendra Europos statistikos, susijusios su asmenimis ir namų ūkiais ir pagrįstos iš imčių surinktais individualaus lygmens duomenimis, sistema, iš dalies keičianti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 808/2004, (EB) Nr. 452/2008 ir (EB) Nr. 1338/2008 ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1177/2003 ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 577/98 (OL L 261, 2019 10 14, p. 1).

- (13) 2013 m., per ankstesnį ekonomikos nuosmukį, Sąjungoje jaunimo nedarbo lygis (15–24 m. amžiaus grupėje) buvo 24,4 % (padidėjo, palyginti su 16 % 2008 m.), kai kuriose valstybėse narėse viršijo 50 %, o 15–24 m. NEET buvo 6,5 mln. Reaguojant į tai, 2013 m. balandžio mėn. buvo priimta Tarybos rekomendacija dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo ⁽⁸⁾. Ji yra svarbus koordinuotas atsakas Sąjungos lygmeniu į iššūkius, su kuriais susiduria jaunimas, bei yra grindžiama švietimo ir aktyvios darbo rinkos politikos priemonėmis valstybėse narėse;
- (14) dėl COVID-19 pandemijos Sąjungoje prasidėjo precedento neturintis ekonomikos nuosmukis, ir tikėtina, kad dėl jo jaunimo nedarbo lygis ir NEET dalis vėl labai išaugs. 2020 m. Sąjungos ekonomika turėtų gerokai susitraukti – prasidės didžiausias jos istorijoje nuosmukis. Jaunuoliai, kurių padėtis darbo rinkoje jau ir taip buvo nesaugi ir kurie susidūrė su kliūtimis siekdami įsidarbinti dar prieš prasidedant pandemijai, nukentės labiausiai, o žengiantiems į darbo rinką šiuo metu bus sunkiau susirasti pirmąjį darbą. Todėl, atsižvelgiant į dabartinę krizę, Jaunimo garantijų iniciatyvą būtina stiprinti;
- (15) jaunuoliai gali susidurti su daug iššūkių darbo rinkoje taip pat ir dėl patiriamų pereinamųjų gyvenimo laikotarpių, dėl to, kad jiems nepakanka profesinės patirties ar jos neturi, taip pat dėl kitų kliūčių žengiant į darbo pasaulį. Kaip rodo ankstesnių nuosmukių patirtis, poveikis jauniems žmonėms yra didesnis nei vyresniems, labiau patyrusiems darbuotojams;
- (16) jaunoms moterims labiau nei jauniems vyrams tikėtina tapti neveiklioms, nes jos turi priežiūros pareigų, pavyzdžiui, turi prižiūrėti vaikus ar priklausomus suaugusiuosius, arba kitų asmeninių ar šeimos pareigų. Priežiūros pareigos, kaip neveiklumo priežastis, yra daugiau nei penkis kartus labiau paplitusios tarp jaunų moterų nei tarp jaunų vyrų. Dėl to gali padidėti lyčių užimtumo skirtumas, ir tai gali turėti ilgalaikių pasekmių visą moterų gyvenimą;
- (17) dėl jaunimo nedarbo ir neveiklumo, taip pat dėl ribotų galimybių gauti įtraukaus, aukštos kokybės švietimo ir mokymo bei socialines paslaugas gali būti padarytas stigmatizuojantis poveikis, pavyzdžiui, didesnė nedarbo rizika ir mažesnės pajamos ateityje, žmogiškojo kapitalo praradimas ir iš kartos į kartą perduodamas skurdas. Dėl tų elementų sunkumų patiria pavieniai asmenys, taip pat tiesiogiai ir netiesiogiai sumoka visa visuomenė. Taip pat didėja regioninė nelygybė: pavyzdžiui, jaunimui negalint tvariai integruotis į darbo rinką kaimo ar atokiose vietovėse, galimybių bandoma ieškoti kitur;
- (18) dėl vykstančių pokyčių, tokių kaip gamybos ir paslaugų automatizavimas ir skaitmeninimas, darbo pasaulis ir toliau kinta. Itin daug jaunuolių dirba tokius nestandartinių formų darbus, kaip darbas platformose ar trumpalaikis darbas (angl. *gig work*), kuriuose gali būti neužtikrinta tinkama socialinė apsauga. Jaunuoliai yra viena iš grupių, kurioms kyla didesnė rizika prarasti darbą dėl automatizavimo, nes pradedantiejiems darbuotojams skirtose darbo vietose paprastai automatizuotinų užduočių dalis yra didesnė. Be to, dėl skaitmeninių technologijų daugelyje ekonomikos sektorių kuriamos naujos darbo vietos ir didėja su skaitmenine pertvarka susijusių įgūdžių paklausa;
- (19) investicijos dabar į jaunų europiečių žmogiškąjį kapitalą padės užtikrinti perspektyvią Europos socialinės rinkos ekonomiką, kurioje bus atsižvelgta į demografinius pokyčius ir tuo pačiu metu visiškai atitiks skaitmeninio amžiaus ir didėjančius darbo vietų žaliajoje ekonomikoje poreikius. Tokios investicijos yra glaudžiai susijusios su darbo rinkos reformomis, kuriomis gali būti sprendžiamos jaunimui kylančios struktūrinės problemos ir jiems gali būti suteiktos geresnės pradinės padėties galimybės. Sąjunga galės visapusiškai pasinaudoti aktyvios, novatoriškos ir kvalifikuotos darbo jėgos teikiamais privalumais, kartu išvengdama labai didelių ekonominių ir socialinių išlaidų dėl nedarbo, nesimokančio ir mokymuose nedalyvaujančio jaunimo;
- (20) sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva gali prisidėti prie galimybių jaunimui įsidarbinti skatinant jaunimo verslumą sukūrimo ir padėti pasinaudoti galimybėmis, kurias teikia skaitmeninė pertvarka ir perėjimas prie žaliosios ekonomikos. Ji gali padėti sumažinti tebesitęsiantį neigiamą didelio nuosmukio poveikį – skatinant įmones įdarbinti bedarbius jaunuolius, įskaitant jaunuolius, kurie buvo bedarbiai prieš pandemiją, ir teikiant mokymą, kuriuo būtų sudarytos palankesnės sąlygos tam, kad darbo neturinčių ir neveiklių jaunuolių įgūdžiai atitiktų reikalavimus siekiant užimti laisvas darbo vietas;

⁽⁸⁾ OL C 120, 2013 4 26, p. 1.

- (21) sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva reikėtų užtikrinti, kad visi jaunuoliai, kurie netenka darbo arba užbaigia formalųjį mokymąsi, per keturis mėnesius gautų kokybišką darbo, tolesnio mokymosi, pameistrystės ar stažuotės pasiūlymą. Siekiant to tikslo, pagal ją jaunuoliams turėtų būti suteiktos galimybės stabiliai integruotis į darbo rinką, taip pat turėtų būti įtraukta daugiau jaunuolių, nepriklausomai nuo kliūčių, su kuriomis jie susiduria, jie turėtų būti motyvuojami, užtikrinant, kad nė vienas iš jų neliktų nuošalyje. Pagal sustiprintą Jaunimo garantijų iniciatyvą turėtų būti siekiama padėti jaunuoliams įgyti vertingos darbo patirties ir ugdytis kintančiame darbo pasaulyje reikalingus įgūdžius, visų pirma įgūdžius, susijusius su augimo sektoriumi bei skaitmenine pertvarka ir perėjimu prie žaliosios ekonomikos. Šiuo atžvilgiu svarbi yra pameistrystės kokybė. Reikia padidinti pameistrystės pasiūlą, ypač atsigavimo etapu, ir skatinti bendrovių dalyvavimą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos sklandesniam perėjimui į darbo rinką. Pameistrystė parengia jaunuolius paklausiam darbui ir taip suteikia jiems galimybę tvariai integruotis į darbo rinką, be kita ko, vietos lygmeniu;
- (22) pagal 2013 m. Tarybos rekomendaciją dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo valstybės narės įsipareigojo užtikrinti, kad visi jaunuoliai iki 25 m., kurie netenka darbo arba užbaigia formalųjį mokymąsi, per keturis mėnesius gautų kokybišką darbo, tolesnio mokymosi, pameistrystės ar stažuotės pasiūlymą. Išplėtus amžiaus grupę, kad būtų įtraukti 25–29 m. žmonės, pripažįstama, kad perėjimas iš švietimo sistemos į darbo rinką ir tvari integracija į darbo rinką trunka ilgiau dėl kintančio darbo pobūdžio, ilgesnių mokymosi laikotarpių ir paklausių įgūdžių. Svarbu pripažinti, kad dėl ekonomikos nuosmukio, kurį sukėlė COVID-19 pandemija, didesnė 25–29 m. žmonių dalis susidurs su nedarbu ir jiems reikės paramos. Tai taip pat atitinka valstybių narių jaunimui skirtas priemones ir programas, kurios paprastai yra prieinamos 15–29 m. jaunuoliams;
- (23) NEET nėra vienalytė grupė. Kai kurių jaunuolių atveju tai, kad jie yra NEET, gali būti daugelio išsisknijusių nepalankių sąlygų simptomas, ir byloti apie ilgesnės trukmės nedalyvavimą visuomenės gyvenime, todėl reikalingos ilgesnės trukmės priemonės. Kai kurie jaunuoliai yra ypač pažeidžiami, pavyzdžiui, mokyklos nebaigę arba nepakankamo išsilavinimo asmenys, jų socialinė apsauga dažnai yra ribota, galimybės naudotis finansiniais ištekliais nedidelės, jie dirba mažų garantijų darbo sąlygomis arba galbūt patiria diskriminaciją. Kitų – aukštą kvalifikaciją ar nemažą ir vis dar aktualią darbo patirtį turinčių – jaunuolių atveju buvimas NEET greičiausiai yra laikinas statusas, nes jie susiduria su nedidelėmis kliūtimis patekti į darbo rinką ir nėra iš esmės pažeidžiami. Sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva turėtų būti pripažinta, kad NEET reikalingas individualizuotas požiūris: kai kuriam NEET gali pakakti mažesnės aprėpties priemonių, o kitam, labiau pažeidžiamam, NEET gali prireikti intensyvesnių, ilgesnės trukmės ir išsamesnių priemonių. Priemonės turėtų būti grindžiamos lyčiais atžvalgiu požiūriu, atsižvelgiant į nacionalinių, regioninių ir vietos aplinkybių skirtumus;
- (24) daugiau nei vienas iš penkių visos Sąjungos jaunuolių neįgyja bazinių skaitmeninių įgūdžių, o žemos kvalifikacijos jaunuoliams kyla tris kartus didesnė rizika neįgyti pakankamų skaitmeninių įgūdžių, palyginti su aukštos kvalifikacijos bendraamžiais. Dėl COVID-19 pandemijos spartėjant skaitmeninei pertvarkai, skaitmeninių įgūdžių trūkumas tampa pagrindiniu veiksniu, lemiančiu jaunuolių išsidarbinamumą ir gebėjimą pasinaudoti šios pertvarkos teikiamomis galimybėmis. Tikslinis įgūdžių tobulinimas padeda jaunuoliams reaguoti į didėjančią skaitmeninių įgūdžių paklausą ir sprendžia skaitmeninės atskirties problemą;
- (25) sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva turėtų apimti, kai tai laikoma tikslinga, parengiamąjį mokymą, vykdomą atsižvelgiant į individualius poreikius ir konkrečiose įgūdžių, tokių kaip skaitmeninių, žaliųjų, kalbų, verslumo ir karjeros valdymo įgūdžių, srityse prieš priimančią pasiūlymą. Šis praktinis mokymas gali būti tarpinis žingsnis link visapusiško profesinio mokymo kurso, galimybė susipažinti su darbo pasauliu arba turimo išsilavinimo ar darbo patirties prieš Jaunimo garantijų pasiūlymą papildymas. Dėl trumpalaikio ir neformalaus pobūdžio toks parengiamasis mokymas, dėl kurio keturių mėnesių parengiamojo etapo trukmė neturėtų pailgėti, skiriasi nuo paties pasiūlymo;
- (26) siekiant padidinti kokybiško užimtumo, taip pat švietimo ir mokymosi galimybes bei galimybes tapti pameistriu ar stažuotu, itin svarbūs yra veiksmingas koordinavimas ir partnerystė įvairiose politikos srityse, įskaitant užimtumo, švietimo, jaunimo, lyčių lygybės ir socialinių reikalų sritis. Teikiant integruotas paslaugas (tokias kaip vieno langelio sistemos ar kitų modelių paslaugas) siūloma lengvesnę prieigą prie paslaugų ir išmokų bei prie asmeninių reikmių pritaikyti, lankstūs ir labiau reaktyvūs sprendimai jaunuoliams, kurie susiduria su įvairialypėmis patekimo į darbo rinką kliūtimis. Siekiant teikti integruotas paslaugas reikia, kad pasikeistų darbo kultūra, daugiausia dėmesio

intervencinėmis priemonėmis būtų skiriama jaunuoliams ir skatinamas keitimasis geriausios praktikos idėjomis visais valdžios lygmenimis bei kuriami visų atitinkamų subjektų tinklai. Be to, reikia spręsti duomenų apsaugos klausimus, kad įvairios viešojo administravimo institucijos ir tarnybos galėtų veiksmingai ir sklandžiai bendradarbiauti;

- (27) sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva turėtų būti įgyvendinama pasitelkiant paramos priemonių sistemą ir turėtų būti pritaikyta prie nacionalinių, regioninių ir vietos aplinkybių. Tokiomis sistemomis turėtų būti atsižvelgiama į skirtingas valstybių narių aplinkybes, susijusias su jaunimo nedarbo ir neveiklumo lygiu, institucine struktūra bei įvairių darbo rinkos dalyvių pajėgumais. Jomis taip pat reikėtų atsižvelgti į nevienodą viešojo biudžeto padėtį ir finansinius apribojimus skirstant išteklius, o padėtį reikėtų nuolat stebėti ir gerinti;
- (28) paramos priemonės gali būti finansuojamos Sąjungos lėšomis. 2014–2020 m. Jaunimo užimtumo iniciatyvos (toliau – JUI) biudžetas (įnašas iš Sąjungos lėšų sudaro beveik 9 mlrd. EUR) drauge su papildomomis Europos socialinio fondo (toliau – ESF) investicijomis yra vienas iš svarbiausių Sąjungos finansinių išteklių Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimui remti. Įgyvendinant Europos ekonomikos gaivinimo planą ir priemonę „Next Generation EU“, pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bei sanglaudai ir Europos teritorijoms skirtą ekonomikos gaivinimo pagalbos iniciatyvą (toliau – REACT-EU) jaunimo užimtumo didinimo veiklai bus numatytas papildomas Sąjungos finansavimas. 2021–2027 m. finansavimo laikotarpiu tos pastangos bus papildomos „Europos socialinio fondo +“ (toliau – ESF+) lėšomis, kuriomis bus remiamos visos užimtumo, švietimo ir mokymo priemonės pagal sustiprintą Jaunimo garantijų iniciatyvą,

REKOMENDUOJA VALSTYBĖMS NARĖMS:

- (1) užtikrinti, kad visi jaunesni nei 30 metų jaunuoliai per keturis mėnesius nuo darbo netekimo ar formaliojo mokymosi užbaigimo gautų kokybišką darbo, tolesnio mokymosi, pameistrystės ar stažuotės pasiūlymą, nenukrypstant nuo Europos socialinių teisių ramsčio 4 principo.

Kad būtų pateiktas pasiūlymas pagal Jaunimo garantijų iniciatyvą, tas jaunuolis pirmiausia turėtų užsiregistruoti Jaunimo garantijų iniciatyvos paslaugų teikėjo įstaigoje. Jaunimo garantijų sistemos turėtų būti grindžiamos toliau išdėstytomis gairėmis, suskirstytomis pagal keturis etapus (atitinkamai nustatymo, informavimo, pasirengimo ir pasiūlymo), o jas rengiant turėtų būti atsižvelgiama į nacionalines, regionines ir vietos aplinkybes, atkreipiant dėmesį į jaunuolių, kuriems jos skirtos, lytį ir įvairovę:

Nustatymas

Tikslinės grupės, prieinamų paslaugų ir įgūdžių poreikio nustatymas

- (2) stiprinti tikslinės grupės nustatymą, kad būtų galima geriau suprasti NEET įvairovę ir kokios pritaikytos paramos jam gali reikėti, įskaitant NEET, kuriam neigiamą poveikį padarė ekonomikos nuosmukis;
- (3) nustatyti paslaugas, kurias būtų galima teikti atsižvelgiant į skirtingus paramos poreikius, naudoti nacionalines įgūdžių prognozes kartu su turimomis vietos įgūdžių prognozėmis (grindžiamomis, pavyzdžiui, darbo rinkos stebėsena remiantis didžiaisiais duomenimis) siekiant nustatyti paklausius įgūdžius darbo rinkoje, itin daug dėmesio skiriant regioniniams darbo rinkos ypatumams ir kliūtim, su kuriomis susiduria kaimo, atokiose vietovėse ar nepalankių sąlygų miesto vietovėse gyvenantys jaunuoliai;

Sąlygų prevencijai sudarymas pasitelkiant sekimo ir ankstyvojo perspėjimo sistemas

- (4) didinti ankstyvojo perspėjimo sistemų ir sekimo pajėgumus, skirtus nustatyti asmenis, kuriems kyla pavojus tapti NEET, kartu padedant užkirsti kelią pasitraukimui iš švietimo ir mokymo sistemų (pavyzdžiui, vykdant profesinį orientavimą mokyklose, užtikrinant lankstesnes mokymosi trajektorijas ir daugiau mokymosi darbo vietoje galimybių), bendradarbiaujant su švietimo sektoriumi, tėvais ar teisėtais globėjais ir vietos bendruomenėmis bei įtraukiant jaunimo reikalų, socialines, sveikatos ir užimtumo tarnybas;

Informavimas

Informuotumo didinimas ir komunikacijos nukreipimas į tikslines grupes

- (5) informuotumo didinimo tikslais naudoti modernius jaunimui palankius bei vietos informavimo kanalus ir informavimo struktūras pasinaudojant skaitmeninėmis ir neskaitmeninėmis galimybėmis, kartu užtikrinant jaunuolių, jaunimo darbuotojų ir vietos jaunimo organizacijų, šeimų ir tėvų asociacijų dalyvavimą;
- (6) visai komunikacijai naudoti vizualiai atpažįstamą stilių, parengtą, kai aktualu, remiantis Komisijos pateiktomis gairėmis, kartu užtikrinant prieinamą ir lengvai suprantamą informaciją apie turimą visų rūšių paramą, pavyzdžiui, pateikiant informaciją viename interneto portale šalies kalba (-omis). Komunikuojant turėtų būti vengiama visų stereotipų;

Geresnis pažeidžiamų grupių informavimas

- (7) skirti daugiau dėmesio NEET (visų pirma priklausančiam pažeidžiamoms grupėms, įskaitant neįgaliuosius ir įvairialypių problemų turinčius asmenis) pasitelkiant specialiai parengtus paslaugų teikėjus ir papildomas strategijas, pavyzdžiui, darbą su jaunimu, jaunuosius „ambasadorius“ ir bendradarbiavimą su partneriais, kurie palaiko ryšius su konkrečioms grupėms priklausančiais jaunuoliais. Sunkiausiai pasiekiamo NEET atveju išnagrinėti galimybę derinti veiksmus su išmokų skyrimu ir mobiliųjų punktų naudojimu;

Pasirengimas

Profiliavimo priemonių naudojimas rengiant individualizuotus veiksmų planus

- (8) tobulinti profiliavimo ir atrankos priemones ir praktiką siekiant suderinti poreikius ir jų tenkinimo priemones, taikant daugiamatį lyčiai atžvalgų profiliavimo ir atrankos metodą, kuriuo atsižvelgiama į atitinkamo jaunuolio pageidavimus ir motyvaciją, įgūdžius ir ankstesnę darbo patirtį, kliūtis bei nepalankias sąlygas, įskaitant nedarbo ar neveiklumo priežastis arba nepalankias sąlygas, susijusias su jo gyvenamąją vietą kaimo, atokiose ir nepalankių sąlygų miesto vietovėse;
- (9) užtikrinti, kad būtų stiprinamas konsultavimo procesas valstybinėse užimtumo tarnybose ir kad Jaunimo garantijų iniciatyvos paslaugų teikėjai turėtų pakankamus personalo pajėgumus, įskaitant specialiai parengtus darbuotojus, kurie taikytų ir tobulintų profiliavimo ir atrankos priemones bei rengtų individualizuotus veiksmų planus, kuriuose būtų atsižvelgiama į asmenį orientuotus poreikius ir jų tenkinimo priemones;

Konsultavimo, orientavimo ir mentorystės paslaugų teikimas

- (10) parengiamuoju etapu pagerinti į asmenį orientuoto konsultavimo, orientavimo ir mentorystės paslaugas, kurias teiktų parengti konsultantai ir kuriomis būtų tenkinami atitinkamo asmens poreikiai, skiriant pakankamai dėmesio šališkumui dėl lyties ir kitų formų diskriminacijai. Paruošti NEET darbui, kurio pobūdis kinta, ir mokymosi visą gyvenimą reikalavimams teikiant jam konsultacijas karjeros klausimais ar paramą verslumui, kartu pasitelkiant tokias priemones, kaip individuali parama, motyvacijos skatinimas, palaikymas arba tarpusavio parama NEET;
- (11) numatyti labiau holistinį požiūrį į konsultavimą, orientavimą ir mentorystę nukreipiant jaunuolius pas partnerius (pvz., į švietimo ir mokymo įstaigas, pas socialinius partnerius ir į jaunimo organizacijas, taip pat į darbo su jaunimu, sveikatos ir socialines tarnybas), kurie gali padėti motyvuoti ir paremti tuos jaunuolius įveikiant kitas kliūtis užimtumui;

Skaitmeninių įgūdžių gerinimas pasitelkiant parengiamąjį mokymą

- (12) įvertinti viso Jaunimo garantijų iniciatyvoje užsiregistravusio NEET skaitmeninius įgūdžius, pavyzdžiui, naudojant Europos skaitmeninės kompetencijos programą („DigComp“) ir turimas vertinimo ir įsivertinimo priemones, užtikrinant, kad remiantis nustatytais trūkumais visiems jaunuoliams, kuriems reikia specialaus parengiamojo mokymo, būtų siūlomas toks mokymas siekiant gerinti jų skaitmeninius įgūdžius;

- (13) užtikrinti parengiamojo mokymosi etapu vykusio neformaliojo ir savaiminio mokymosi rezultatų patvirtinimą ir pripažinimą naudojantis švietimo ir mokymo sistemose įdiegtomis patvirtinimo priemonėmis, naudojantis esamomis priemonėmis, tokiomis kaip *Europass*, sudarant sąlygas taikyti labiau modulinę kvalifikacijų kaupimo metodą, gerinant mokymosi rezultatus ir tobulinant pripažinimą;

Kitų svarbių įgūdžių vertinimas, gerinimas ir patvirtinimas

- (14) užtikrinti, kad parengiamuoju etapu būtų sudarytos palankesnės sąlygos kvalifikacijos kėlimui ir perkvalifikavimui, kai tai laikoma tikslinga, orientuojantis į skaitmeninius, žaliuosius, kalbų, verslumo ir karjeros valdymo įgūdžius, naudojant esamas kompetencijos sistemas, (įsi)vertinimo ir įšivertinimo priemones bei patvirtinimo priemones, siekiant padėti jaunuoliams išnaudoti augančiuose sektoriuose atsiveriančias galimybes ir paruošti juos kintančios darbo rinkos poreikiams;

Pasiūlymas

Užimtumo ir startuolių skatinimo priemonių įgyvendinimo rezultatų užtikrinimas

- (15) taikyti tikslingas ir kruopščiai parengtas užimtumo skatinimo priemones – tokias kaip darbo užmokesčio subsidijas, įdarbinimo skatinimo išmokas („bonusus“), socialinio draudimo įmokų mažinimą, mokesčių kreditus ar neįgalumo išmokas – ir startuolių skatinimo priemones siekiant suteikti kokybiškų galimybių tvariai jaunuolių integracijai į darbo rinką; kai tikslinga, pasiūlymai, kuriais skatinama jaunuolių savarankiška veikla, turėtų būti susieti su išsamiu mokymu ir visapusiškais konsultacijomis verslumo srityje;

Pasiūlymo derinimas su esamais standartais siekiant užtikrinti kokybę ir lygybę

- (16) derinti užimtumo pasiūlymus su atitinkamais Europos socialinių teisių ramsčio principais, užtikrinant vienodą požiūrį į moteris ir vyrus bei vienodas jų galimybes visose srityse ir teisę į teisingas darbo sąlygas, galimybę naudotis socialine apsauga ir mokytis, pagrįstos trukmės bandomuosius laikotarpius bei draudimą piktnaudžiauti netipinėmis darbo sutartimis;
- (17) padėti jaunuoliams grįžti į švietimo ir mokymo sistemą įvairinant tęstinio švietimo pasiūlymą (pavyzdžiui, siūlant lanksčias mokymosi trajektorijas, mokymąsi darbo vietoje, parengiamąsias programas ir „antros galimybės“ programas), užtikrinant, kai tikslinga, neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimą;
- (18) intensyviau remti kokybiškas pameistrystės programas ir užtikrinti, kad pasiūlymai atitiktų kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės europinėje sistemoje nustatytus minimaliuosius standartus;
- (19) užtikrinti, kad stažuotių pasiūlymai atitiktų stažuotių kokybės sistemoje nustatytus minimaliuosius standartus;

Paramos po pasiūlymo priėmimo teikimas ir grįžtamojo ryšio įgyvendinimas

- (20) išplėsti po pasiūlymo priėmimo teikiamą nuolatinę paramą jaunuoliams siekiant padėti jiems susitvarkyti su naujomis aplinkybėmis ir pritaikyti individualizuotus veiksmų planus, remiantis po pasiūlymo priėmimo gauta grįžtama informacija, siekiant užtikrinti, kad pateiktas pasiūlymas būtų kokybiškas ir užkirsti kelią tam, kad jaunuoliai vėl taptų NEET;

Kompleksinės galimybių sudarymo priemonės

Partnerių mobilizavimas

- (21) visais valdžios lygmenimis stiprinti Jaunimo garantijų iniciatyvos paslaugų teikėjų ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų, tokių kaip darbdavių, švietimo ir mokymo įstaigų, socialinių partnerių, su jaunimu dirbančių tarnybų, solidarumo ir pilietinės veiklos vykdytojų, jaunimo organizacijų ir kitų pilietinės visuomenės organizacijų, partnerystę; propaguoti Jaunimo garantijų iniciatyvos paslaugų teikėjų ir kitų socialinių paslaugų, pavyzdžiui, vaikų priežiūros, sveikatos priežiūros, reabilitacijos, socialinio būsto ir prieigos paslaugų, teikėjų bendradarbiavimo protokolus;

- (22) skatinti toliau plėtoti integruotų paslaugų modelius, tokius kaip vieno langelio sistemų, bendro bylų valdymo ar tarpdisciplininių grupių modelius, kuriais stiprinama partnerystė ir sudaromos sąlygos veikti vienam bendram jaunimui skirtam informaciniam punktui;

Duomenų rinkimo tobulinimas ir sistemų stebėseną

- (23) dėti daugiau pastangų, kad būtų praturtinti su tolesniais veiksmais susiję duomenys stiprinant sistemas, kad būtų galima stebėti jaunuolius jiems priėmus pasiūlymą siekiant stebėti ilgalaikę tvarią integraciją į darbo rinką;
- (24) laikantis duomenų apsaugos taisyklių skatinti platesnį dalijimąsi sekimo, profiliavimo ir tolesnių veiksmų duomenimis su Jaunimo garantijų iniciatyvos partneriais siekiant pagerinti teikiamą paramą, kuri yra itin svarbi užtikrinant pažeidžiamam NEET skirtų priemonių sėkmę;

Visiškas ir optimalus lėšų panaudojimas

- (25) skirti pakankamai nacionalinių išteklių politikos priemonių pagal sustiprintą Jaunimo garantijų iniciatyvą įgyvendinimui, užtikrinant, kad jos būtų itin tikslingai nukreiptos į konkrečių jaunuolių, visų pirma priklausančių labiausiai pažeidžiamoms grupėms, individualius poreikius;
- (26) visapusiškai ir optimaliai naudoti dabartinės Sąjungos sanglaudos politikos priemones, visų pirma JUI, ESF ir Europos regioninės plėtros fondą (toliau – ERPF) (2014–2020 m.), ir sutelkti didelę papildomų lėšų, teikiamų pagal REACT-EU, iš ESF+ ir ERPF (2021–2027 m.), dalį siekiant remti jaunimo užimtumą, švietimą ir mokymą, užkirsti kelią jaunuolių nedarbui ir neveiklumui bei įgyvendinti atitinkamas politikos reformas;
- (27) išnaudoti potencialą papildyti nacionalines finansavimo pastangas kitais Sąjungos finansavimo šaltiniais, kurie galėtų prisidėti prie sustiprintos Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo, visų pirma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone, Europos žemės ūkio fondu kaimo plėtrai (EŽŪFKP), programa „InvestEU“, Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondu (PMIF), programa „Erasmus+“ bei techninės paramos priemone;

PALANKIAI VERTINA KOMISIJOS KETINIMĄ:

Tobulinti duomenų rinkimą ir vykdyti sistemų stebėseną

- (28) toliau remti kiekybinę Jaunimo garantijų sistemų stebėseną remiantis bendrai sutarta rodiklių sistema, siūlant korekcijas, kai tikslinga, atsižvelgiant į šią rekomendaciją;
- (29) nuo 2022 m. didinti NEET tikslinės grupės vertinimo išsamumą pasinaudojant tuo, kad Reglamentu (ES) 2019/1700 buvo patobulintas ES darbo jėgos tyrimas;

Stebėti įgyvendinimą

- (30) stebėti, kaip pagal šią rekomendaciją įgyvendinamos Jaunimo garantijų sistemos, Užimtumo komitetui (toliau – EMCO) vykdamant daugiašalę priežiūrą Europos semestro sistemoje;
- (31) reguliariai kartu su valstybėmis narėmis dalyvauti su Europos semestru susijusioje veikloje siekiant užtikrinti, kad būtų stebimos nuolatinės investicijos nacionaliniu lygmeniu į jaunimo užimtumo politiką ir programas; kai tikslinga, valstybės narės teikti konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas remiantis valstybių narių užimtumo politikos gairėmis;
- (32) EMCO teikti reguliarias ataskaitas dėl pokyčių, susijusių su Jaunimo garantijų sistemų įgyvendinimu ir rezultatais;

Didinti informuotumą ir nukreipti komunikaciją į tikslines grupes

(33) stiprinti paramą valstybių narių veiklai informuotumo didinimo srityje ir komunikacijos pastangoms bei gerinti valstybių narių rezultatų ir gerosios patirties pavyzdžių sklaidą tarp valstybių narių, be kita ko, per Europos valstybinių užimtumo tarnybų tinklą.

2013 m. balandžio 22 d. Tarybos rekomendacija dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo pakeičiama šia rekomendacija.

Priimta Briuselyje 2020 m. spalio 30 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

M. ROTH
